

«ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ»

Հայ-ռուսական համալսարանի գիտական գծով

պրոֆեսոր, փ.գ.դ., պրոֆեսոր

Պ.Ս. Ավետիսյան

«10» դեկտեմբերի 2021թ.

ԿԱՐՑԻՔ

Հայ-ռուսական համալսարանի
(առաջատար կազմակերպության)

Արթուր Արմենի Վարդանյանի՝ «Գյուղատնտեսական կոոպերատիվը որպես գործարարական հարաբերությունների սուբյեկտ» վերստառությամբ

ԺԲ.00.03 - Մասնավոր իրավունք – (քաղաքացիական, առևտրային (կոմերցիոն), միջազգային մասնավոր, ընտանեկան, աշխատանքային, սոցիալական ապահովության իրավունք) մասնագիտությամբ իրավաբանական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման ատենախոսության վերաբերյալ

Հայ-ռուսական համալսարանի քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության իրավունքի ամբիոնը՝ մասնակցությամբ ամբիոնի վարիչ, ի.գ.թ., դոցենտ Ա.Գ. Թունյանի, ի.գ.դ., պրոֆեսոր Ա.Գ. Դավթյանի, ի.գ.թ., դոցենտ Յ.Վ. Հայրապետյանի, ի.գ.թ. Ե.Ռ. Նիկողոսյանի, ի.գ.թ. Ա.Ա. Մանուկյանի, ի.գ.թ. Կ.Մ. Հովհաննիսյանի, ի.գ.թ. Ա.Գ. Մալխասյանի, ի.գ.թ. Ե.Ռ. Դանիելյանի, ի.գ.թ. Ն.Գ. Դավթյանի, ի.գ.թ. Մ.Ա. Քալաշյանի, ավագ դասախոս Օ.Ա. Հովհաննիսյանի, ամբիոնի լաբորանտ Տ.Լ. Մարտիրոսյանի քննարկեց Արթուր Արմենի Վարդանյանի՝ «Գյուղատնտեսական կոոպերատիվը որպես գործարարական հարաբերությունների սուբյեկտ» թեմայով ԺԲ.00.03 Մասնավոր իրավունք (քաղաքացիական, առևտրային (կոմերցիոն), միջազգային մասնավոր, ընտանեկան, աշխատանքային, սոցիալական ապահովության իրավունք) մասնագիտությամբ իրավաբանական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման ատենախոսությունը և հանգեց հետևյալին:

Գրախոսվող թեկնածուական ատենախոսությունը նվիրված է գյուղացիական կոլեկտիվ տնտեսություններին որպես գործարարական հարաբերության սուբյեկտի: Համաշխարհային տնտեսության վրա ավելի ու ավելի ազդող գլոբալացումը հարկադրում են նորովի գնահատել տնտեսական կյանքի ավանդական թվացող գործընթացները, փորձել կանխատեսել դրանք հարափոփոխ աշխարհում: Այս առումով, առանձնահատուկ դերով և նշանակությամբ է առանձնանում գործարարական հարաբերության սուբյեկտներից յուրաքանչյուրի մասին համակողմանի պատկերացում կազմելն ու դրանց իրավական կարգավորման առանցքային հիմնախնդիրներին անդրադարձ կատարելը: Զարգացած երկրների տնտեսությունները համարվում են խառը տիպի տնտեսություն ունեցողներ, ինչի բերումով ակտիվ համագործակցություն է գործում գործարարական գործունեություն ծավալող սուբյեկտների և պետության միջև: Ատենախոսի կողմից փորձ է կատարվել մշակելու գիտական այնպիսի աշխատանք, որը, ըստ էության, կհանդիսանա ուսումնասիրվող թեմայի վերաբերյալ հանրապետությունում առաջին համապարփակ հետազոտությունը:

Ասպիրանտի ատենախոսության ուսումնասիրության առարկան են ժամանակակից շուկայական տնտեսության շարժիչ ուժ հանդիսացող և գործարարական գործունեության իրականացմանը յուրովի խթանող սուբյեկտների հետ կապված ընթացակարգային հիմնախնդիրները:

Հետազոտության թեմայի արդիականությունը: Գրախոսվող աշխատանքի թեմայի արդիականությունը պայմանավորված է թե՛ քննարկվող ոլորտին առնչվող, օրենսդրության մեջ և դատական պրակտիկայում առկա հակասություններով, ոլորտում առկա օրենսդրական բացերով, թե՛ առանցքային հարցերի առնչությամբ քաղաքացիագետների, այդ թվում՝ այլ երկրների՝ ոլորտի մասնագետների մոտեցումներում առկա էական տարբերություններով:

Ժամանակակից շուկայական տնտեսության պայմաններում գյուղացիական կոոպերատիվների, որպես գործարարական գործունեություն իրականացնող սուբյեկտների, գործունեությանը վերաբերող ընթացակարգային հիմնախնդիրներն ունեն առանձնահատուկ նշանակություն: Բնաստիտուտի կարևորությունն աշխատանքի շրջանակներում դրսևորվում է հատկապես նրանով, որ այն քննարկվել է դրա պատմական զարգացման առանցքների դիտարկման ձևաչափում նույնպես:

Բացի այդ, քաղաքացիական շրջանառության պայմաններում գործարարական գործունեության, որպես տնտեսության զարգացման առանցքային հիմնաքարի, քննարկման

ձևաչափում գյուղատնտեսական կոոպերատիվների հետ կապված հիմնահարցերն առանցքային դեր և նշանակություն ունեն:

Վերոշարադրյալն, անկասկած, հաստատում է ներկայացված հետազոտության արդիականությունը:

Ասպիրանտի կողմից ստացված առավել էական գիտական արդյունքները, որոնք կանխորոշում են գիտական նորույթ: Ա. Ա. Վարդանյանի աշխատանքում ընդհանուր առմամբ պատշաճ կերպով հետազոտված են գործարարական գործունեության, ինչպես նաև այդ գործունեությունն իրականացնող սուբյեկտների կազմում գյուղատնտեսական կոոպերատիվների մասնակցությանը վերաբերող հիմնախնդիրները՝ դրանց շուրջ ծավալված տեսական և գործնական քննարկումների ձևաչափում: Ատենախոսի կողմից խնդրի շուրջ դիտարկումներն ու քննարկումներն իրականացվել են՝ հիմքում դնելով ինստիտուտի նաև պատմական զարգացման առանցքները, ինչն առավելագույն մակարդակում է ընդգծել աշխատանքի լուրջ տեսական և գործնական նշանակությունը:

Վերոնշյալ հիմնախնդիրների ուսումնասիրության համար հեղինակի կողմից հիմք են ընդունվել ինչպես Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության, դատական պրակտիկայի ամփոփման նյութերի, այնպես էլ արտասահմանյան մի շարք երկրների օրենսդրության, միջազգային իրավական կարգավորումների, ընդհանուր և մայրցամաքային իրավական համակարգերի տարբեր երկրների դատական պրակտիկայի, օտարերկրյա գիտնականների կարծիքների համեմատական վերլուծությունները:

Գիտական դրույթների, հետևությունների և առաջարկությունների հիմնավորվածությունը և արժանահավատությունը: Ա. Ա. Վարդանյանի թեկնածուականատենախոսությունը հանդիսանում է ավարտուն գիտական հետազոտություն: Ատենախոսության թեման, բովանդակությունը, նպատակը, խնդիրները տրամաբանորեն փոխհամաձայնեցված են: Գիտական նորույթ պարունակող դրույթների բովանդակությունը համապատասխանում է հայտարկված մասնագիտությանը: Աշխատանքում հեղինակին հաջողվել է զարգացնել տեսական դրույթներ և մշակել գործնական առաջարկներ՝ տեսական գրականության մեջ արտահայտված կարծիքների և մոտեցումների համադրման և ոլորտի գործնական կիրառման առանձնահատկությունների համադրման միջոցով:

Ասպիրանտի կողմից հետազոտության արդյունքում ստացված արդյունքների հիմնավորման նպատակով կիրառվել են ճիշտ գիտական մեթոդներ: Դրույթների և եզրակացությունների հիմնավորվածության բարձր մակարդակը հավաստվում է գրականության

ցանկում աղբյուրների ծավալով, հետազոտության հիմնական դրույթները շարադրված են համապատասխան հրապարակումներում:

Ատենախոսության գիտական արդյունքները հիմնվում են պաշտոնական աղբյուրներից ստացված զգալի ծավալով տեղեկատվության վերլուծության վրա, ինչն էլ պայմանավորում է դրանց արժանահավաստությունը:

Հեղինակային ըմբռնումը, հետևությունները և առաջարկությունները հիմնավոր են, ձևակերպված գիտական դրույթները՝ նոր:

Աշխատանքի ձևակերպմանը և բովանդակությանը ներկայացվող դիտողություններ:
Չնայած Ա. Ա. Վարդանյանի թեկնածուական ատենախոսության վերոնշյալ առավելություններին, աշխատանքում առկա են որոշակի բացթողումներ և վիճելի առաջարկություններ, որոնք հանգում են հետևյալին.

1. Հեղինակը պաշտպանության ներկայացվող 1-ին դրույթում (էջեր 7-9) հեղինակը անդրադառնում է միջազգային փորձին, ներկայացնում առևտրային և սպառողական կոոպերատիվների գործունեության առանձնահատկությունները միջազգային փորձի դիտակետում, իսկ այնուհետ՝ առաջարկում ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքում կատարել խմբագրում և 117-րդ հոդվածով սահմանել, որ կոոպերատիվը սեփական կամքով միավորվող...:

Գարծում ենք, սեփական կամքի վրա շեշտադրում անելն այն էլ այն դեպքում, երբ խոսքը վերաբերում է գործարարական գործունեություն իրականացնող սուբյեկտին, այդքան էլ ճիշտ չէ, այն պարզ պատճառով, որ գործարարական գործունեություն արդեն իսկ **ԲԱՅԱՌԱՊԵՍ ԿԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱ ՀԻՄՆՎԱԾ, ՍԵՓԱԿԱՆ ՌԻՍԿՈՎ** իրականացվող գործունեության տեսակ է, ուստի գործարարական իրավահարաբերության սուբյեկտի իրավական բնորոշումը նմանօրինակ ձևով սահմանելը, կարծում ենք, արդարացված չէ:

Հեղինակի կողմից պաշտպանության ներկայացված ատենախոսության շրջանակներում (էջ 10, 155-157) առաջարկվում է քննարկել իրավաբանական անձանց կամավոր և հարկադիր լուծարման ինստիտուտներն առանձին առանձին նախատեսելու և դրանք առանձին իրավական կարգավորման ենթարկելու անհրաժեշտությունը:

2. Ատենախոսության պաշտպանության ներկայացված 2-րդ դրույթով նշվում են կոոպերատիվի կառավարման հիմնական սկզբունքները՝ առանց դրանց անհրաժեշտության հիմնավորման, ինչը, ըստ էության, այն վերածում է պարզապես պարզ թվարկման՝ առանց

անհրաժեշտության մատնանշման: Կարծում ենք, պաշտպանության ներկայացված դրույթի արժեքավորությունն այդպիսով ստվերվում է:

3. Պաշտպանության ներկայացվող 8-րդ դրույթն ունի վերլուծական-ճանաչողական բնույթ: Դրանում պարունակում են խնդիրների արտացոլում, ներկայացում, որոշակի վերլուծություն առանց հստակ լուծման մեխանիզմների ներկայացման: Մինչդեռ, կարծում ենք, ցանկացած խնդիր պետք է ունենա լուծման հստակ կամ մասնակի հստակությամբ ուրվագծված եղանակներ կամ ինստիտուցիոնալ մեխանիզմներ:

Այնուհանդերձ, նշված թերությունները չեն անդրադառնում Ա. Ա. Վարդանյանի թեկնածուական ատենախոսության ընդհանուր որակի վրա, իսկ ներկայացված դիտողությունները կրում են խորհրդատվական բնույթ:

Վերոնշյալի հաշվառմամբ՝ Արթուր Արմենի Վարդանյանի՝ «Գյուղատնտեսական կոոպերատիվը որպես գործարարական հարաբերությունների սուբյեկտ» վերստությամբ ԺԲ.00.03- «Մասնավորիչավունք՝ քաղաքացիական, առևտրային (կոմերցիոն), միջազգային մասնավոր, ընտանեկան, աշխատանքային, սոցիալական ապահովության իրավունք» մասնագիտությամբ թեկնածուական անատենախոսությունը ամբողջական գիտական հետազոտություն է, լիովին համապատասխանում է «Հայաստանի Հանրապետությունում գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգի» 10-րդ կետով թեկնածուական աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներին, իսկ հեղինակն արժանի է հայցվող գիտական աստիճանի շնորհմանը:

Առաջատար կազմակերպության կարծիքը քննարկվել և հավանության է արժանացել Հայ-ռուսական համալսարանի քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության իրավունքի ամբիոնի 2021 թ. դեկտեմբերի 10-ի նիստում, արձանագրություն թիվ 8:

Հայ-ռուսական համալսարանի
քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական

դատավարության իրավունքի ամբիոնի վարիչ Ի. Գ. Ք., դոցենտ Ա. Գ. ԹՈՒՆՅԱՆ

Նիստի քարտուղար՝ Տ. Լ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հայ-ռուսական համալսարանի
գիտական քարտուղար՝ Ռ. Ս. ՎԱՍԱԲԱԲՈՎՍ